

YÖRESEL DOKUMACILIĞIN ARAŞTIRILMASININ ÖNEMİ VE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

THE IMPORTANCE OF RESEARCHING LOCAL WEAVING AND A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Zeynep BALKANAL*

ÖZ: Bu çalışmada 1996-2023 yılları arasında yapılmış olan yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik özellikleri araştırılarak yöresel dokumacılığın önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yöresel dokuma konulu tezlerin, tez türleri, tezlerin yıllara göre dağılımı, tezlerin üniversitelere göre dağılımı, tezlerin enstitülere göre dağılımı, tezlerin ana bilim/ana sanat dallarına göre dağılımı, tezlerde kullanılan anahtar kelimeler tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Yöresel dokuma üzerine yapılan literatür taramasında konu ile ilgili çeşitli araştırmalara rastlanmıştır. Ancak yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizine rastlanmamıştır. Araştırmada bibliyometrik analiz yapmak için veri toplamak amaçlı 1996-2023 yılları arasında yapılmış yöresel dokumaları konu alan 96 yüksek lisans, 12 sanatta yeterlik ve 12 doktora tezi olmak üzere toplam 120 adet tez incelenmiştir. Elde edilen veriler incelenerek bulgular elde edilmiştir. Bulgulara göre yöresel dokuma ile ilgili tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve bunu doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin eşit oranda takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen yöresel dokuma konulu lisansüstü tezlerin en fazla Geleneksel Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı'nda yapıldığı göze çarpmaktadır. Çalışma yöresel dokuma ile ilgilenen araştırmacılara örnek olması açısından önemlidir. Literatürde yöresel dokuma konulu lisansüstü çalışmaların ele alındığı bibliyometrik bir çalışmaya rastlanılmaması çalışmanın özgünlüğünü arttıran bir etkidir. Aynı zamanda bu yönüyle de çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı ön görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yöresel Dokuma, Dokumacılık, Geleneksel Türk Sanatları, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tezler

ABSTRACT: In this study, it was aimed to draw attention to the importance of local weaving by investigating the bibliometric properties of postgraduate theses on local weavings made between 1996-2023. For this purpose, the theses on local weaving, thesis types, the distribution of theses by years, the distribution of theses by universities, the distribution of theses by institutes, the distribution of theses by main science/main art branches, and the keywords used in the theses were tabulated and interpreted. In the literature review on local weaving, various studies on the subject were found. However, no bibliometric analysis of postgraduate theses on local textiles has been found. In the research, to collect data for bibliometric analysis, a total of 120 theses, including 96 master's degree theses, 12 arts proficiency theses and 12 doctoral theses, about local textiles made between 1996 and 2023, were examined. Findings were obtained by examining the data obtained. According to the findings, it has been concluded that

* Doç. Dr.-Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü/Bolu-zbalkanal@gmail.com (Orcid: 0000-0003-4967-4164)

the majority of theses on local weaving are master's theses, followed equally by doctoral theses and proficiency in arts theses. It is noteworthy that most of the postgraduate theses on local weaving examined were made in the Traditional Turkish Handicrafts Main Art Branch. The study is important as it sets an example for researchers interested in local weaving. The fact that there is no bibliometric study in the literature discussing postgraduate studies on local weaving is a factor that increases the originality of the study. At the same time, it is anticipated that the study will contribute to the literature in this aspect.

Keywords: *Local Weavings, Weaving, Traditional Turkish Arts, Bibliometric Analysis, Postgraduate Theses*

Giriş

Geleneksel Türk sanatlarının önemli bir kolu olan dokumalar yüzyıllar boyu toplumlarda çeşitliliği ile ön planda olmuştur. Kültürel bir ifade ve anlam yüklenen motiflerden oluşan yöresel dokumalar kendine has teknikleri ile geçmişte iklim koşulları ve dış etkenlere karşı korunma için doğmuştur. Geçmişten günümüze dokumalar aksesuar, ev süsleme, giyim kuşam gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Kullanılan hammadde, üretim teknikleri, renkler ve desenler, kullanılacağı yer ve bunun gibi dokumaların belirleyici özellikleri yöreden yöreye farklılık göstermekte ve bu farklılıklar yöreye has bir kimlik oluşmasına neden olmaktadır.

Dokuma sanatının zengin çeşitleri bulunan Anadolu'da hemen her yörede özgün örneklerle rastlamak mümkündür. Genç'e göre; eski söyleyişi ile "Tokımak" bugünkü söyleyişle "Dokumak" sözü, tokmak kelimesinden kaynaklanan bir fiildir. Herhangi bir şeyi tokmaklayarak, tokmak ile döverek imal etmek anlamına gelmektedir. Gerçekten bizde Osmanlı döneminin aşağı yukarı sonlarına kadar, tokmak ile dövülmek suretiyle imal edilen kılıç ve benzeri silâhlar için de halı, kilim vb. gibi tezgâhta iplik düğümleri bir tokmak ile sıkıştırılarak yapılan şeyler için de "dokumak" fiili kullanılırdı. Bugün ise bu tabir yalnız halı, kilim ve kumaş imal etmek için kullanılmaktadır. Ancak, şu hususa da işaret etmeliyiz ki tokımak (dokumak) sözünün kaynağı olan tokmaklamak sözü, sıkıştırmak, sıkılaştırmak anlamına da gelmektedir (Genç, 1997: 8).

Geleneksel halı ve kilim dokumacılığının yaslandığı hayvancılık, Türkler için vazgeçilmez ve en iyi bildikleri işlerin başındadır. Buna bağlı olarak gelişen dokumacılık ise binlerce yıldır sosyo-ekonomik yaşamın ana omurgası olarak otun koyuna, koyunun yüne, yünün ipliğe, ipliğin halı ve kilime dönüşerek birbirini beslediği bir üretim modeli olarak günümüze kadar gelmiştir (Aytaç, 2019: 46). Maddi kültür elemanı olan dokumalar, kullanılan malzemeleri, üretilirken yararlanılan teknikleri, renkleri ve desen yapıları ile aslında çok yönlü bir ifadeyi barındırırlar. Tarihsel süreç ve kat ettiği coğrafyalardaki uygulamalarda bu durum net olarak görülür (Aytaç, 2022: 45). Anadolu'da köklü geçmişe sahip olan dokumacılık, günlük ihtiyaçların giderilmesi amacıyla çeşitli ebat ve türlerde yapılmaya başlanmıştır. Yörük yaşamının getirdiği yaşam biçimiyle birlikte daha hafif, kullanışlı ve amaca yönelik dokumalar ortaya çıkmıştır. Heybe, torba, çuval,

seccade ve taban yaygı dokumalar, amaçları doğrultusunda Anadolu kadını tarafından üretilmiştir (Kılıçarslan, 2022: 190).

Anadolu veya Küçük Asya üç bin yıldan fazla zamandan beri dokumacılıkla uğraşılan topraklardır. Ankara, Kayseri, Nevşehir, Aksaray, Niğde, Kırşehir Orta Anadolu'nun dokuma sanayi ve ticaret merkezleri olarak ünlüdürler. Bu yörelerin geleneksel dokumaları tekstil tarihine geçmiş önemli dokumalardır. 1400-1600 yılları arası Anadolu, geleneksel dokumaları Balkanlar'a, Karadeniz'e ve Batı ülkelerine ihraç edilen bir tekstil üretim bölgesidir. Rus, İtalyan, Fransız, İsveçli Avrupalı seçkinler Anadolu'da üretilen lüks dokumaları saygınlık göstergesi olarak kullanmışlardır (Ölmez vd., 2022: 1).

Dokumacılık kültürel anlamda geçmiş yıllardan günümüze kadar değerini kaybetmeden gelmiştir. Bu kültürel değerinden dolayı önemli bir role sahiptir. Dokuma kültürünün bu denli önemli olması Türklerin geçmiş yaşantılarında göçebe kültüründen gelmesi ile ilişkilendirilebilir. Ve bu yaşam tarzı aynı zamanda dokuma kültürünün sürekli gelişmesine neden olmuştur. Konargöçer toplulukların çadırda yaşamalarından kaynaklı kullandıkları yer yaygıları, taşıma amaçlı torba ve heybeler ihtiyacı karşılamak için olduğu gibi zamanla çeşitli süs eşyaları olarak da görülmüştür. Dokumanın hammaddesini karşılamak için küçükbaş hayvancılık da yaygın olarak yapılmıştır. Hayvanların yünleri eğrilerek doğal boyalarla boyanmış ve dokumalarda kullanılmıştır.

Bitkisel boyanın temini ve yaygı materyalinin her yerde dokunabilme kolaylığı, boyama ve dokuma sanatını o yörenin geleneği haline getirmiştir. Bu gelenek, Anadolu insanının yaşamını anlatan desen, motif ve renklerle kaynaşınca milli bir sanat eseri olan düz dokumalar ortaya çıkmıştır (Karakelle ve Kayabaşı, 2018: 2634). Genellikle kadınlar tarafından yapılan bu dokumalar, kadınlarda doğuştan var olan ince duyguların eserleridir. Koyundan aldıkları yünü kirmanda eğirip istediği renklere bazen kendisi boyamış, bazen de yakınında boyacı varsa boyatmıştır. Türk boyacıları; 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar etrafında gördüğü çiçeklerin rengini halısında, kiliminde, çorabında görmek istediğinden, doğal boyaları solmayan, olgun renklerde ve ipek parlaklığında ipliklere dönüştürmeyi başarmıştır (Soysaldı, 1999: 611).

Yöreye özgü dokumalar bulunduğu coğrafyanın özelliğine göre şekillenmişlerdir. Dolayısıyla yöresel dokuma yapıldığı yörede karakteristik özellik taşıyan dokumalara verilen isimdir. Dokumalarda kullanılan kompozisyonlar, motifler, kullanılan malzemeler, renkler vb. bulunduğu yöreye göre şekil almaktadır. Buna ek olarak iklim, kültür yapısı, insanların gereksinimlerine göre de farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Zengin bir dokuma kültürüne sahip olan ülkemizin hemen her yöresinde dokumalara rastlamak mümkündür. Bu yöresel dokumalara genellikle ev dekorasyonunda kullanılan kirkitli dokumalardan halı ve kilimler, örtü, giysi vb. yerlerde kullanılan mekikli dokumalar örnek verilebilir. Malzeme, teknik, renk,

kompozisyon gibi kendine has özellikleri bulunan bu dokumalar dokundukları yöreye göre isim almaktadırlar.

Günümüzde hızla gelişen teknoloji ve kentleşme insan yaşamını birçok yönden etkilemektedir. Dünya üzerinde çeşitli kültürlerin kaybolmasıyla beraber insanların eski kültürel değerleri de hızla yok olmaktadır. Dolayısıyla eski kültürel değerlerin saklanarak korunması oldukça önem kazanmaktadır (Karakelle, 2018: 264). Önemli kültürel değerlerimizden biri olan dokuma sanatının geçmişten günümüze kadar çeşitli şekillerde gelmesi ve halen yaşıyor olması toplumumuzda vazgeçilmez bir unsur olduğunun kanıtıdır. Ayrıca yörelerimizde yapılan gün yüzüne çıkmamış dokumaların alan araştırmaları sayesinde literatüre kazandırılması büyük önem taşımaktadır.

TÜBİTAK'ın sayfasında bibliyometrik analizin tanımı "Belirli bir alanda, belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizidir" (URL-1) şeklinde belirtilmiştir. Okubo "Bibliometric Indicators and Analysis of Research Systems: Methods and Examples" adlı araştırmasında çeşitli kaynaklardan elde ettiği verilere göre 1969'da Pritchard'ın, yarım yüzyıldır var olan bir çalışma türü için yeni bir terim olan "bibliyometri"yi icat ettiğini ve bugüne kadar bu alanın kapsamını "istatistiksel bibliyografya" terimiyle yeniden tanımladığını ve yeni bir niceliksel araştırma alanının ortaya çıktığını belirtmiştir. Pritchard'a göre bibliyometri, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplara ve diğer iletişim araçlarına uygulanmasıdır (Okubo, 1997: 8).

Bibliyometrik çalışmalar ile disiplinlerin kendini daha yakından tanıması ve araştırmacıların alanlarının yapısına ilişkin bilgi edinmeleri mümkün olmaktadır (Al ve Coştur, 2007: 157). Araştırma sonuçlarının raporlandırıldığı bilimsel yayınlar, bilim ve teknoloji politikası içinde oldukça önemli, önemli olduğu ölçüde de vazgeçilmez bir gösterge olarak kendine yer bulmuştur. Bilimsel yayınların etkinliği genellikle bibliyometrik çalışmalarla ortaya konulmaya çalışılmaktadır (Al, 2008: 3). Bilimsel bilginin üretimi büyük bir hızla artarken, son yıllarda bir araştırma alanında üretilen bilginin performansının/gelişiminin hangi yönüyle ve nasıl izlenebileceğine/ölçülebileceğine yönelik araçların geliştirilmesi yönündeki gayretler de sürmektedir. Bu tip araçlar, araştırma alanının bütününe görebilmeleri açısından araştırmacılara önemli faydalar sağlamaktadır. Bu anlamda, bibliyometrik analiz, böylesi bir amaç için son yıllarda araştırmacılar tarafından yaygın bir şekilde kullanılan araçlardan birisi olmuştur (Öztürk ve Gürler, 2021: 1-2). Bibliyometri, bir dizi spesifik ölçüm ve gösterge için genel bir terim haline gelmiştir. Amacı bilimsel ve teknolojik araştırmaların çıktısını yalnızca bilimsel literatürden değil aynı zamanda patentlerden de elde edilen veriler aracılığıyla ölçmektir (Okubo, 1997: 8).

Bibliyometrik analiz yöntemi bibliyometrik yazılımlar ve bilimsel veri tabanlarının ilerlemesi, kullanılabilirliği ve erişilebilirliği ile bu metodun

bilgi biliminden iş araştırmalarına kadar disiplinler arası yaygınlaşması gibi nedenlerden dolayı gün geçtikçe popülerleşmiştir. Bu popülarite daha çok büyük hacimli bilimsel verileri işleme ve yüksek araştırma etkisi yaratma konusundaki faydasının bir yansımadır (Donthu et al., 2021: 285).

Araştırmada 1996-2023 yılları arasında yapılmış olan yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik özellikleri belirlenerek yöresel dokumacılığın önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yöresel dokuma konulu tezlerin bazı bibliyometrik özellikleri belirlenmiş ve yorumlanmıştır. Bu bakımdan araştırma önem taşımaktadır. Literatürde yöresel dokuma konusunda yapılmış birçok araştırmaya rastlanmıştır. Ancak yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi ile ilgili bir yayına rastlanmamıştır. Araştırmanın lkemizde yapılan yöresel dokuma tez araştırmalarının hangi konularda ve yörelerde yapıldığı konusunda belge niteliğinde olması açısından önemi büyüktür.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplamak amaçlı 1996-2023 yılları arasında yapılmış yöresel dokumaları konu alan 96 yüksek lisans, 12 sanatta yeterlik ve 12 doktora tezi olmak üzere toplam 120 adet tez incelenmiştir. Bu tezlerin, tez türleri, tezlerin yıllara göre dağılımı, tezlerin niversiteler göre dağılımı, tezlerin enstitülere göre dağılımı, tezlerin ana bilim/ana sanat dallarına göre dağılımı, tezlerde kullanılan anahtar kelimeler, tezlerin illere göre dağılımı gibi bibliyometrik özellikleri incelenmiştir.

Araştırmanın bulguları YÖK ulusal tez merkezinin veri tabanında bulunan tezlerin taraması yapılarak elde edilmiştir (URL-2). Araştırma verilerinin bibliyometrik analiz özelliklerini belirlemede tezlerin künyelerinde bulunan başlıklar dikkate alınmış ve tablolar oluşturulmuştur. Tablolarda incelenen lisansüstü tezler istatistik programında analiz edilerek yüzde değerleri hesaplanmış, bulgular ve yorum bölümünde açıklanmıştır.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezler araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. 1996-2023 yılları arasında yapılmış yöresel dokumaları konu alan 96 yüksek lisans, 12 sanatta yeterlik ve 12 doktora tezi olmak üzere toplam 120 adet tez araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma elektronik ortamda YK ulusal tez merkezi internet sitesinden belirtilen yıllar arasında erişime açık olan tezlerle sınırlandırılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Tablo 1’de YK ulusal tez merkezinin veri tabanında bulunan 1966-2023 yılları arasında yapılmış yöresel dokumaları konu alan 120 adet lisansüstü tez incelenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezler

No	Tez Adı	Yılı	Tez Türü
1	Buldan Dokumacılığı ve İlçede Üretilen Düz Dokumaların Bazı Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma	1996	Doktora
2	Emirdağ (Afyon) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları	1997	Yüksek Lisans
3	Türk Halk Oyunlarında Dokumacılık ve Yeşilyurt Dokumacılığı	1997	Yüksek Lisans
4	İçel Dokumacılığı	1998	Yüksek Lisans
5	Eskişehir/Kayakent Beldesi ve Çevresinde Geleneksel Dokumacılık ve Dokuma Çeşitleri	2000	Yüksek Lisans
6	Nağçıvan Etnoğrafya Müzesi'ndeki Düz Dokumalar ve Anadolu Dokumaları ile Karşılaştırılması	2000	Yüksek Lisans
7	Kastamonu El Dokumacılığı ve Üretilen Dokumaların Bazı Özellikleri ile İşletme Teknikleri Üzerine Bir Araştırma	2004	Doktora
8	Babadağ Dokumacılığı ve İlçede Üretilen Düz Dokumaların Bazı Özellikleri	2005	Yüksek Lisans
9	Konya Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim, Cicim, Zili, Sumak)	2007	Doktora
10	Göller Bölgesinde Bitkisel Dokumacılık ve Üretilen Hasır Dokumaların Bazı Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma	2007	Doktora
11	Denizli İli Çal, Güney ve Serinhisar Düz Kırkitli Dokumacılığı ve Standart Özellikleri	2008	Yüksek Lisans
12	Şırnak Düz Dokumaları	2009	Yüksek Lisans
13	Karaman ve Çevresindeki Dokumalar	2009	Yüksek Lisans
14	Şile Yöresi Şile Bezi Dokumacılığının Günümüzdeki Durumu	2009	Yüksek Lisans
15	Osmaniye İli Toprakkale ve Düziçi Yöresinde Kırkitli Dokuma Geleneği	2009	Yüksek Lisans
16	Isparta Güneykent Kasabası Düz Dokuma Yaygılarının Tarihi, Teknik ve Sanatsal Özellikleri	2009	Yüksek Lisans
17	Çanakkale Yenice Yöresi Dokumaları	2009	Yüksek Lisans
18	Malatya Müzesi'nde Bulunan Düz Dokumalar	2009	Doktora
19	Kars Yöresi Düz Dokumaları	2009	Doktora
20	Mersin Merkez ve Köylerinde Kırkitli Düz Dokuma Geleneği	2010	Yüksek Lisans
21	Taraklı ve Kaynarca Bez Dokumaları	2010	Yüksek Lisans
22	Ağrı İli Doğubayazıt İlçesi El Dokuması Halı Geleneği	2010	Yüksek Lisans
23	Isparta İli Keçiborlu İlçesi İncesu Beldesi Düz Dokumaları	2010	Yüksek Lisans
24	Ardahan Yöresi Düz Dokumaları	2010	Yüksek Lisans
25	Nevşehir İli ve Bazı İlçelerinde Satışa Sunulan, Korunan ve Sergilenen Dokumaların Tespiti	2011	Yüksek Lisans
26	Sarıkamış ve Çevresi Düz Dokumaları	2011	Yüksek Lisans
27	Sarıkamış ve Çevresi Halı Dokumaları	2011	Yüksek Lisans
28	Şavak Havlı ve Havsız Kırkitli Dokumaları	2011	Sanatta Yeterlik
29	Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri	2011	Sanatta Yeterlik

30	Hatay Yöresi İpeki El Dokumacılığı	2011	Yüksek Lisans
31	Fethiye İlçesi Eldirek Köyü Kilim Dokumacılığı ve Yöresel Özellikleri	2011	Yüksek Lisans
32	Erzurum ve Çevresi Günümüz Dokumacılığı	2011	Yüksek Lisans
33	Sivas İli Merkez ve Bazı İlçelerinde Bulunan Tülü Dokumaları	2011	Yüksek Lisans
34	Artvin Yöresinde El Dokumacılığı	2012	Yüksek Lisans
35	Trabzon İli Düzköy İlçesinde Kolan Dokumacılık	2012	Yüksek Lisans
36	Çankırı İli Merkez Köylerinde Bulunan Düz Dokuma Yaygıların Tespiti ve Günümüzdeki Durumu	2012	Yüksek Lisans
37	Arpaçay ve Çevresindeki Havlı Dokumalar	2012	Yüksek Lisans
38	Beledi Dokumalarının Teknik Analizi ve Yeni Öneriler	2012	Yüksek Lisans
39	Niğde İli Bor İlçesi Obruk Köyü Havlı Dokumaları	2013	Yüksek Lisans
40	Siirt Yöresi Düz Dokumaları	2013	Yüksek Lisans
41	Bitlis Yöresi El Dokumacılığı	2013	Sanatta Yeterlik
42	Günümüz Bolu Göynük Yöresi Dokuma Kumaşlarının İncelenmesi	2013	Yüksek Lisans
43	Konya Bozkır İlçesinde Bulunan Kolan Dokumaları ve Bazı Özellikleri	2013	Yüksek Lisans
44	Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesinde Bulunan Sivas İl Müftülüğü Koleksiyonuna Ait Düz Dokuma Yaygıların Özellikleri	2013	Doktora
45	Akseki Çevresinde Tespit Edilen Çuval ve Heybe Dokumalar	2013	Sanatta Yeterlik
46	Şırnak Yöresi Şal Şapık Kumaş Dokumacılığı	2013	Yüksek Lisans
47	Elazığ İli Kolan ve Çarpana Dokumaların İncelenmesi	2014	Yüksek Lisans
48	Çarpanalı Kolan ve Yer Tezgahında Kolan Dokumaların Teknik ve Geleneksel Özellikleri	2014	Yüksek Lisans
49	Kırşehir İli El Dokuması Halılarındaki Teknik, Desen ve Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi	2014	Yüksek Lisans
50	Hakkâri ve Çevresinde Bulunan Havsız Kirkitli Dokumalar	2014	Yüksek Lisans
51	Bolu İli Seben İlçesi Geleneksel El Dokumaları	2014	Yüksek Lisans
52	Geleneksel Rize Bezi (Feretiko) Dokumasının Özellikleri ve Bir Öğretim Programı Önerisi Rize	2014	Yüksek Lisans
53	Isparta Müzesi Envanterine Kayıtlı Düz Dokuma Çuvalar	2014	Yüksek Lisans
54	Isparta İli Yalvaç İlçesi Geleneksel Düz Dokumaları	2014	Sanatta Yeterlik
55	Karaman Müzesi'nde Bulunan Kirkitli Dokumaların İncelenmesi	2015	Yüksek Lisans
56	Gaziantep İli Kilim Dokumalarının Özellikleri	2015	Yüksek Lisans
57	Burdur İli Geleneksel Mekikli Dokumaları	2015	Yüksek Lisans
58	Sahip Ata Vakıf Müzesi'ndeki Karapınar Dokumaları	2015	Yüksek Lisans
59	Eskişehir Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Düz Dokumalar (Kilimler)	2015	Doktora

60	Mersin – Erdemli Yöresi Düz Dokuma Yaygıları	2015	Yüksek Lisans
61	Antalya İli Korkuteli İlçesi ve Köyleri Düz Dokumaları	2015	Yüksek Lisans
62	Aksaray Düz Dokuma Yaygıları: Kilim – Cicim – Zili	2015	Yüksek Lisans
63	Sultanhanı Yöresi Düz Dokuma Yaygıları	2016	Yüksek Lisans
64	Üsküdar Dokumalarının (18. ve 19. yy.) Müzelerde Bulunan Örnekleri Üzerine Bir Araştırma	2016	Sanatta Yeterlik
65	Antalya Elmalı Yöresinde Tespit Edilen Yörük Dokumaları	2016	Yüksek Lisans
66	Konya İli Karapınar İlçesi Tülü Dokumalarının Geçmişi ve Günümüzdeki Durumu	2016	Yüksek Lisans
67	Aydın İli Bozdoğan Yöresi Kıl Çadır Dokumalarının Fiziksel Özelliklerinin İncelenmesi	2016	Yüksek Lisans
68	Tokat/Zile ve Çevresindeki Havlı ve Düz Dokumalar	2016	Yüksek Lisans
69	Çorum Düz Dokumalarının Özellikleri (Kilim-Cicim-Zili-Sumak) ve Dokuma Sayalı Ayakkabı Tasarımları	2017	Sanatta Yeterlik
70	Sütçüler, Aksu (Isparta) Düz Dokumaları ve Bireysel Desen Uygulamaları	2017	Sanatta Yeterlik
71	Adıyaman Yöresi Düz Dokumaları	2017	Yüksek Lisans
72	Kargı Bezi Dokuma ve Desen Özellikleri	2017	Yüksek Lisans
73	Ereğli ve Yöresi Dokumaları	2017	Yüksek Lisans
74	Hacıbektas Müzesinde Bulunan Düz Dokumalar	2017	Yüksek Lisans
75	Aksaray İli ve İlçelerinde Dokunan El Dokuma Yün Halılar	2017	Yüksek Lisans
76	Ürgüp Yöresi Havlı Dokumaları	2017	Yüksek Lisans
77	Karacakılavuz Dokumalarının Genel Özellikleri	2017	Yüksek Lisans
78	Giresun-Şebinkarahisar Çevresinde Geleneksel Dokumalar	2017	Yüksek Lisans
79	Kütahya Karakeçili Yörüklerinin Havsız Kirkitli Dokumaları	2017	Sanatta Yeterlik
80	Hakkâri İli Mezer (Mezerk) Dokumaları ve Yeni Tasarımlar	2018	Doktora
81	Taraklı Bez Dokumalarında Görülen Motiflerin Anadolu'da Yayılımı (Batı Karadeniz Çevresi)	2018	Yüksek Lisans
82	Arapgir Manusa Kumaş Dokumacılığı	2018	Yüksek Lisans
83	Aksaray Sultanhanı Örneğinde Halı ve Düz Dokumaların Onarım, Teknik ve Uygulama Örnekleri	2018	Yüksek Lisans
84	20. Yüzyıl Trakya Mekikli El Dokumalarında Renk	2018	Yüksek Lisans
85	T. C. Vakıflar Genel Müdürlüğünün (İstanbul) Halı Müzesindeki Restorasyon Gerektiren Kirkitli Dokumaların Motif ve Tasarım Bakımından İncelenmesi	2018	Yüksek Lisans
86	Sivas'ta Dokumacılık	2018	Yüksek Lisans
87	Sakarya İli Kaynarca İlçesi Kilim Dokumaları ve Yeni Tasarımlar	2018	Sanatta Yeterlik
88	Kastamonu Şeyh Şabani Veli Vakıf Eserleri Müzesindeki Kirkitli Dokumaların İncelenmesi ve Üç Boyutlu Tasarımlarda Uygulanabilirliği	2018	Sanatta Yeterlik
89	Elazığ İli Geleneksel Dar Dokumalarında Kullanılan Motiflerin Endüstriyel Dar Dokumalarında Değerlendirilmesi	2019	Yüksek Lisans

90	Amasya Yassıçal Köyü Mekikli Dokumaları ve Güncel Tasarımlar	2019	Yüksek Lisans
91	Kütahya İline Ait Düz Dokuma (Cicim ve Zili) Örnekleri	2019	Yüksek Lisans
92	Burdur Müzesinde Yer Alan Düz Dokuma Yaygılar	2019	Yüksek Lisans
93	Sakarya İli- Kaynarca İlçesi Kilim Dokumacılığının Günümüzdeki Durumu	2019	Yüksek Lisans
94	Sivrihisar Kırıklı Düz Dokumalarının Teknik, Motif, Kompozisyon Özellikleri ve Yeni Tekstil Tasarımlarında Değerlendirilmesi	2019	Yüksek Lisans
95	Malatya İli Düz Dokumalarının Motif ve Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi	2019	Yüksek Lisans
96	Sivas Yıldızeli Yöresi Düz Dokuma Yaygıları	2019	Yüksek Lisans
97	Sinop İli Durağan İlçesi Mahrama Dokumaları ve Yeni Tasarımlar	2019	Yüksek Lisans
98	Bir Dokuma Sanatı Olarak Sinop \ Boyabat Çemberi /	2019	Yüksek Lisans
99	Kars Müzesinde Bulunan 20. Yy. Ait Cicim Zili ve Sumak Dokumaların Tahlilleri	2019	Yüksek Lisans
100	Gördes, Milas, Eşme, Bayat Dokumacılarında Halı ve Kilimin Kültürel Yeri	2019	Yüksek Lisans
101	Niğde İli Kızılca Kasabası Düz Dokuma Yaygıları ve Güncel Tasarımlarda Kullanımı	2019	Yüksek Lisans
102	Balıkesir Balya Yöresi Yörüklerinin Heybe ve Torba Dokumaları	2020	Yüksek Lisans
103	Afyonkarahisar İli, Sinanpaşa İlçesinde Bulunan İşlemeli El Dokumaları ve Yeni Tasarımlar	2020	Yüksek Lisans
104	Karabük İli Eflani İlçesi Çember Dokumaları ve Güncel Tasarımlar	2020	Yüksek Lisans
105	Doğu Karadeniz Bölgesi Dokumaları	2020	Doktora
106	Eskişehir Tepebaşı İlçesi Cumhuriyet (Sekiören) Mahallesi'nde Bulunan Sakarı Dokumaları	2020	Yüksek Lisans
107	Silifke ve Mut'ta Tespit Edilen Bazı Geleneksel Dokumaların Tasarım Özellikleri	2020	Doktora
108	Sinop-Boyabat Çevresindeki Çerçeveli Tezgâhta Uygulanan Dokumalar	2021	Yüksek Lisans
109	Yozgat Müzesi'ndeki Dokumaların Desen, Renk, Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi	2021	Yüksek Lisans
110	El Dokuması Halılarda Bereket Anlamı Taşıyan Motiflerin İncelenmesi ve Tekstil Tasarımında Kullanımı	2021	Yüksek Lisans
111	Burdur Çavdır İlçesi Kızıllar Köyü Düz Dokuma Yaygılarının Kataloglanması	2021	Yüksek Lisans
112	Geleneksel Dokuma Haritası Akdeniz Bölgesi	2021	Yüksek Lisans
113	Karaman Merkezinde Tespit Edilen Sarıkeçili Yörük Dokumaları	2021	Doktora
114	Kolan Ve Çarpana Dokuma Örneklerinin İncelenmesi: Antalya Müzesi Örneği	2021	Yüksek Lisans
115	Adana Arkeoloji ve Atatürk Evi Müzesi'ndeki Dokumalar (Halı, Kilim, Seccade, Alaçuval, Yastık Kılıfı ve Keçe)	2022	Yüksek Lisans
116	Burdur Altınyayla (Dirmil) İlçesinde Tespit Edilen Düz Dokumaların Renk, Yanış ve Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi	2022	Yüksek Lisans
117	Van-Bahçesaray'da Taşımada Kullanılan Düz Dokumalar	2022	Yüksek Lisans
118	Anamur İlçesi Bahış Köyleri Kolan Dokumaları	2022	Yüksek Lisans

119	Zonguldak Ketten Bezi Dokumacılığı ve Yürümsal Dokumalar	2023	Sanatta Yeterlik
120	Anadolu'da Halı Dokuma Geleneğinin Çağdaş Aktarımı ve Sürdürülebilirliği	2023	Yüksek Lisans

Tablo 2. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezlere Ait Dağılım

Tez Türü	n	%
Yüksek Lisans	96	80
Doktora	12	10
Sanatta Yeterlik	12	10
Toplam	120	100

Tablo 2'ye göre; tezlerin 96'sı (%80) yüksek lisans, 12'si (%10) doktora ve 12'si (%10) sanatta yeterlik tezidir.

Tablo 3. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yayın Yılı	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1996	-	-	1	8,3	-	-	1	0,8
1997	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
1998	1	1	-	-	-	-	1	0,8
2000	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
2004	-	-	1	8,3	-	-	1	0,8
2005	1	1	-	-	-	-	1	0,8
2007	-	-	2	16,7	-	-	2	1,7
2008	1	1	-	-	-	-	1	0,8
2009	6	6,3	2	16,7	-	-	8	6,7
2010	5	5,2	-	-	-	-	5	4,2
2011	7	7,3	-	-	2	16,7	9	7,5
2012	5	5,2	-	-	-	-	5	4,2
2013	5	5,2	1	8,3	2	16,7	8	6,7
2014	7	7,3	-	-	1	8,3	8	6,7
2015	7	7,3	1	8,3	-	-	8	6,7
2016	5	5,2	-	-	1	8,3	6	5
2017	8	8,3	-	-	3	25	11	9,2
2018	6	6,3	1	8,3	2	16,7	9	7,5
2019	13	13,5	-	-	-	-	13	10,8
2020	4	4,1	2	16,7	-	-	6	5
2021	6	6,3	1	8,3	-	-	7	5,9
2022	4	4,1	-	-	-	-	4	3,3
2023	1	1	-	-	1	8,3	2	1,7
Toplam	96	100	12	100	12	100	120	100

Tablo 3'te; yöresel dokuma konulu tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında en fazla yüksek lisans tezinin 13 adet (%13,5) ile 2019 yılında yapıldığı gözlemlenmiştir. Doktora tezleri incelendiğinde, en fazla tezin 2

adet ile (%16,7) 2007, 2009 ve 2020 yıllarında yapıldığı ve sanatta yeterlilik tezlerinin en fazla 2017 yılında 3 adet (%25) olduğu görülmektedir. 1996, 2004 ve 2007 yıllarında doküma konulu yüksek lisans tezi bulunmamaktadır. İlk doktora tezinin 1996 yılında yapıldığı ve 1997-2000, 2005, 2008, 2010-2012, 2014, 2016, 2017, 2019, 2022 ve 2023 yıllarında doküma alanında doktora tezi yayınlanmadığı da göze çarpmaktadır. Diğer taraftan, ilk sanatta yeterlik tezi 2011 yılında karşımıza çıkmaktadır ve 1996-2010, 2012, 2015 ve 2018-2022 yıllarında yöresel doküma konulu sanatta yeterlik tezine rastlanmamıştır.

Tablo 4. Yöresel Dokümaları Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Gazi Üniversitesi	29	29,9	1	8,3	2	18,2	32	26,7
Atatürk Üniversitesi	13	13,4	2	16,7	-	-	15	12,5
Süleyman Demirel Üniversitesi	9	9,3	1	8,3	3	27,3	13	10,8
Selçuk Üniversitesi	6	6,2	2	16,7	-	-	8	6,7
Ankara Üniversitesi	2	2,1	4	33,3	-	-	6	5
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	5	5,2	2	16,7	-	-	6	5
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	4	4,1	-	-	2	18,2	6	5
Akdeniz Üniversitesi	6	6,2	-	-	-	-	6	5
Marmara Üniversitesi	4	4,1	-	-	-	-	4	3,3
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1	-	-	2	18,2	3	2,5
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Sakarya Üniversitesi	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	1	1	-	-	1	9,1	2	1,7
Ege Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Erciyes Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Haliç Üniversitesi			-	-	1	9,1	1	0,8
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Pamukkale Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Çankırı Karatekin Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8

Eskişehir Teknik Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
İstanbul Arel Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Mersin Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Başkent Üniversitesi	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Toplam	97	100	12	100	11	100	120	100

Tablo 4'te görüldüğü üzere en çok yüksek lisans yöresel dokuma konulu tez en çok Gazi Üniversitesinde (%29,9), en çok doktora tezi Ankara Üniversitesinde (%33,3) ve en çok sanatta yeterlilik tezi Süleyman Demirel Üniversitesinde (%27,3) yapılmıştır. Toplam lisansüstü tezlerde en fazla %26,7 oranıyla Gazi Üniversitesi ilk sıradadır.

Tablo 5. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	40	41,7	6	50	2	16,7	48	40
Güzel Sanatlar Enstitüsü	37	38,5	2	16,7	9	75	48	40
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	13	13,5	-	-	-	-	13	10,8
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	4	4,2	-	-	1	8,3	5	4,2
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	2,1	4	33,3	-	-	6	5
Toplam	96	100	12	100	12	100	120	100

Tablo 5'e göre yüksek lisans tezlerinin en fazla yapıldığı enstitü sosyal bilimler enstitüsü (%41,7), doktora tezlerinin en fazla yapıldığı enstitü sosyal bilimler enstitüsü (%50) ve sanatta yeterlik tezlerinin en fazla yapıldığı enstitü güzel sanatlar enstitüsüdür (%75). Tabloda toplam yöresel dokuma konulu lisansüstü tezlerin sosyal bilimler ve güzel sanatlar enstitülerinde (%40) daha fazla hazırlandığı görülmektedir.

Tablo 6. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Ana Bilim/Ana Sanat Dallarına Göre Dağılımı

Ana Bilim-Ana Sanat Dalı	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%

Geleneksel Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı	36	37,5	-	-	5	41,7	41	34,2
Geleneksel Türk Sanatları Ana Sanat Dalı	10	10,4	1	8,3	3	25	14	11,7
Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı	9	9,4	4	33,3	-	-	13	10,8
El Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı	10	10,4	-	-	-	-	10	8,3
Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Ana Sanat Dalı	5	5,2	-	-	-	-	5	4,2
Tekstil Tasarımı Ana Bilim Dalı	5	5,2	-	-	-	-	5	4,2
Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı	1	1	1	8,3	3	25	5	4,2
Ev Ekonomisi Ana Bilim Dalı	-	-	4	33,3	-	-	4	3,3
El Sanatları Ana Bilim Dalı	4	4,2	-	-	-	-	4	3,3
Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı	2	2,1	-	-	1	8,3	3	2,5
Türk-İslam Sanatı Ana Bilim Dalı	1	1	1	8,3	-	-	2	1,7
İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Temel Sanat Eğitimi Ana Sanat Dalı	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Arkeoloji ve Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Tarih Ana Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Halk Bilimi Ana Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Endüstriyel Sanatlar Ana Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8

Tasarım Ana Bilim Dalı	-	-	1	8,3	-	-	1	0,8
Sanat Tarihi ve Müzecilik Ana Bilim Dalı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Ana Bilim/Ana Sanat Dalı Belirtilmeyen	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Toplam	96	100	12	100	12	100	120	100

Tablo 6'da yöresel dokuma konulu lisansüstü tezlerin hazırlandığı 21 adet ana bilim/ana sanat dalı bulunmaktadır. YÖK ulusal tez merkezinden alınan bilgilere göre incelenen tezlerde 2 adet tezin ana bilim dalının belirtilmediği görülmüştür. Tabloda belirtilen bilgilere göre en fazla yöresel dokuma konulu lisansüstü tezin 41 teze (%34,2) Geleneksel Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı'nda yapıldığı görülmektedir.

Tablo 7. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimeler

Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimeler	n	%
El sanatları	102	19,4
Düz dokuma	41	7,8
Dokumacılık	40	7,6
Dokuma sanatı	35	6,6
Kilimler	27	5,1
Türk el sanatları	25	4,7
El dokumaları	25	4,7
Sanat tarihi	25	4,7
El dokumacılığı	22	4,2
Dokuma teknikleri	21	4
Motifler	20	3,8
Kirkitli dokumalar	18	3,4
Hahılar	15	2,8
Güzel sanatlar	14	2,7
Müzeler	11	2,1
Mekikli dokuma	9	1,7
Dokuma kumaşlar	8	1,5
Tasarım	8	1,5
Kolan dokuma	7	1,3
Cicim	7	1,3
Halicilik	6	1,1
Müzecilik	6	1,1
Kompozisyon	6	1,1
Halk bilimi (folklor)	5	1
Zili	5	1

Desen	5	1
Ev ekonomisi	3	0,6
Dokuma tezgâhları	3	0,6
Geleneksel Türk sanatı	3	0,6
Çarpana	3	0,6
Heybe	2	0,4
Toplam	527	100

Tablo 7’de incelenen yöresel dokuma konulu tezlerde bulunan anahtar kelimelere yer verilmektedir. Tabloda en fazla kullanılan anahtar kelimelerin 102 adet ile (%19,4) “el sanatları”, 41 adet ile (%7,8) “düz dokuma” ve 40 adet ile (%7,6) “dokumacılık” olarak belirlenmiştir. Tabloya göre incelenen yöresel dokuma konulu tezlerde en sık kullanılan ve diğerlerine göre büyük farkla öne geçen “el sanatları” anahtar kelimesi göze çarpmaktadır. Dokuma ve dokuma alanıyla ilgili anahtar kelimeler de yöresel dokuma konulu tezlerde kullanılmıştır.

Tablo 8. Yöresel Dokumaları Konu Alan Lisansüstü Tezlerin İllere Göre Dağılımı

İl	Yüksek lisans		Doktora		Sanatta yeterlik		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Eskişehir	4	4,2	1	8,3	-	-	5	4,2
Isparta	3	3,1	-	-	2	16,7	5	4,2
Kars	4	4,2	1	8,3	-	-	5	4,2
Konya	4	4,2	1	8,3	-	-	5	4,2
Aksaray	4	4,2	-	-	-	-	4	3,3
Antalya	3	3,2	-	-	1	8,3	4	3,3
Burdur	4	4,2	-	-	-	-	4	3,3
Malatya	3	3,2	1	8,3	-	-	4	3,3
Mersin	3	3,2	1	8,3	-	-	4	3,3
Sivas	3	3,2	1	8,3	-	-	4	3,3
İstanbul	2	2,1	-	-	1	8,3	3	2,5
Karaman	2	2,1	1	8,3	-	-	3	2,5
Nevşehir	3	3,2	-	-	-	-	3	2,5
Sakarya	2	2,1	-	-	1	8,3	3	2,5
Sinop	3	3,2	-	-	-	-	3	2,5
Afyon	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Bolu	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Denizli	1	1	1	8,3	-	-	2	1,7
Elâzığ	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Hakkâri	1	1	1	8,3	-	-	2	1,7
İzmir	1	1	-	-	1	8,3	2	1,7
Kastamonu	-	-	1	8,3	1	8,3	2	1,7
Kütahya	1	1	-	-	1	8,3	2	1,7

Muğla	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Niğde	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Şırnak	2	2,1	-	-	-	-	2	1,7
Adana	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Adıyaman	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Ağrı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Amasya	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Ardahan	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Artvin	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Aydın	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Balıkesir	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Bitlis	-	-	-	-	1	8,3	1	0,8
Çanakkale	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Çankırı	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Çorum	-	-	-	-	1	8,3	1	0,8
Erzurum	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Gaziantep	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Giresun	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Hatay	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Karabük	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Kırşehir	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Manisa	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Nahçıvan	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Osmaniye	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Rize	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Siirt	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Tekirdağ	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Tokat	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Trabzon	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Tunceli	-	-	-	-	1	8,3	1	0,8
Van	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Yozgat	1	1	-	-	-	-	1	0,8
Zonguldak	-	-	-	-	1	8,3	1	0,8
Belirtilmemiş	7	7,3	2	16,7	-	-	9	7,5
Toplam	96	100	12	100	12	100	120	100

Tablo 8’de yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin illere göre dağılımına yer verilmektedir. Tabloya göre en fazla yöresel dokumaları konu alan araştırmanın yapıldığı iller %4,2 ile “Eskişehir”, “Isparta”, “Kars” ve “Konya” olarak belirlenmiştir. YÖK ulusal tez merkezinde bulunan yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin verilerine göre hazırlanan Tablo 8 incelendiğinde, 26 ilde yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin bulunmadığı göze çarpmaktadır.

Sonuç

Bu araştırmada yöresel dokumaları konu alan 1996-2023 yılları arasında yapılmış 96 yüksek lisans, 12 sanatta yeterlik ve 12 doktora tezi olmak üzere toplam 120 adet tezin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Yapılan bibliyometrik araştırmada incelenen tezlerin türleri, yıllara göre dağılımları, üniversiteler göre dağılımları, enstitülere göre dağılımları, ana bilim/ana sanat dallarına göre dağılımları, kullanılan anahtar kelimeler gibi özellikleri incelenmiştir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi internet sitesinin veri tabanında yer alan yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin yukarıda belirtilen başlıklara göre tabloları yapılmıştır. Yapılan araştırmanın bulgularına göre yöresel dokuma ile ilgili tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve bunu doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin eşit oranda takip ettiği görölmektedir. Buna göre yöresel dokuma konusunun yüksek lisans tezlerinde daha çok tercih edildiği söylenebilir.

Araştırma kapsamına alınan tezlerin yayınlandığı yıllar 1966-2023 yılları arasında yapılan yöresel dokuma konulu tezlerdir. Belirlenen yıllar arasında en fazla 2019 yılında toplamda 13 adet olmak üzere yöresel dokuma konulu tezin yapıldığı görölmekte ve bu tezlerin de yüksek lisans tezi olduğu anlaşılmaktadır. Konu ile ilgili tezlerin başlangıç yılları dikkate alındığında ilk doktora tezinin 1996 yılında, ilk sanatta yeterlik tezinin 2011 yılında ve ilk yüksek lisans tezinin 1997 yılında yapıldığı göze çarpmaktadır. Bu durumun Türkiye’de alan ile ilgili bölümlerin ve enstitülerin sayıca az olmasından kaynaklandığı düşünölmektedir. Tablo 3’te belirtilen verilere göre yöresel dokuma konulu tezlerin toplam sayısının 2019’dan 2023 yılına kadar düşüş sergilediği görölmektedir. Bu düşüşün nedeninin birçok yöresel dokuma ile ilgili önceden araştırma yapılması olabileceği düşünölmektedir. Yöresel dokuma konusunu ele alan tezlerin yapıldığı üniversitelerin başında sırasıyla Gazi Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi bulunmaktadır. Tezlerin yapıldığı enstitülerde ilk sırada eşit oranla sosyal bilimler ve güzel sanatlar enstitüleri yer almaktadır. Yöresel dokumaları konu alan lisansüstü tezlerin ana bilim/ana sanat dallarına bakıldığında en fazla tezin Geleneksel Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı’nda yapıldığı görölmektedir. Tezlerin anahtar kelimelerinde “el sanatları”, “düz dokuma” ve “dokumacılık” sayıca büyük bir farkla öne geçmektedir. Tezlerin araştırdığı iller incelendiğinde en fazla tezin “Eskişehir”, “Isparta”, “Kars” ve “Konya” illerinde yapıldığı tespit edilmiştir.

Toplum kimliğini yansıtan el sanatlarından biri de şüphesiz dokumacılıktır. İlerleyen teknoloji ve değişen yaşam şartları tüm el sanatlarında olduğu gibi dokuma sanatlarını da etkilemiştir. Bu yüzdendir ki yöresel araştırmalar günden güne kaybolan dokuma sanatlarının belgelenmesi bakımından önemlidir. Araştırmanın bu alanda çalışan araştırmacılara örnek olması ve ışık tutması açısından önemli olduğu düşünölmektedir. Literatürde yöresel dokuma konulu lisansüstü çalışmaların ele alındığı bibliyometrik bir çalışmaya rastlanılmaması

çalışmanın özgünlüğünü yansıtmaktadır. Aynı zamanda bu yönüyle de çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı ön görülmektedir.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar

- Al, U. (2008). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Al, U. - Coştur, R. (2007). Türk psikoloji dergisi'nin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 142-163.
- Aytaç, A. (2019). Ahilikte geçen dokumacılıkla alakalı mesleklere dair. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 46, 317-328.
- Aytaç, A. (2022). Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde Hereke ipek halılarıyla alakalı bazı belgeler. *Arış Dergisi*, 20-21, 44-52.
- Donthu, N., et al. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133(133), 285-296.
- Genç, R. (1997). Kaşgarlı Mahmud'a göre XI. yüzyılda Türklerde dokuma ve yaygı işleri. *Arış Dergisi*, 3, 8-17.
- Karakelle, A. (2023). Hatay-İskenderun ve Şanlıurfa-Suruç ilçeleri halk eğitim merkezlerinde kadınların yaptıkları el sanatları çalışmaları. *The Journal of Academic Social Science*, 76(76), 263-271.
- Karakelle, A. - Kayabaşı, N. (2018). Hatay/Reyhanlı kilimlerinde bulunan yaşam ile ilgili motifler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(Özel Sayı 3), 2633-2646.
- Kılıçarslan, H. (2022). Yalvaç ilçe ve müzesinde yer alan namazlık dokumalar. *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür Sanat Mimarlık Dergisi*, 5(Özel Sayı 3), 188-210.
- Okubo, Y. (1997). Bibliometric indicators and analysis of research systems: Methods and examples. *OECD Science, Technology and Industry Working Papers*, 1997/01, 1-70.
- Ölmez, F.N. vd. (2022). *Kırşehir düz dokumaları (kilim cicim zili sumak)*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Öztürk, O. - Gürler, G. (2021). *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Soysaldı, A. (1999). Türk kilimlerinde dokuma teknikleri ve boyama özellikler. *Erdem*, 10(30), 599-613.

Elektronik Kaynaklar

- URL-1: www.cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik (Erişim: 01.02.2024).
- URL-2: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim: 02.02.2024)

Extended Summary

Weavings, an important branch of traditional Turkish arts, have been at the forefront of societies with their diversity for centuries. Local weavings, consisting of motifs loaded with cultural expression and meaning, were born in the past for protection against climatic conditions and external factors with their unique techniques. From the past to the present, weavings have been used in various areas such as accessories, home decoration, and clothing. The raw materials used, production techniques, colors and patterns, the place of use, and similar defining characteristics of weavings vary from region to region and these differences cause the formation of a regional identity.

Weaving has come from the past to the present without losing its value in a cultural sense. It has a significant role due to this cultural value. The importance of weaving culture can be associated with the fact that the Turks came from a nomadic culture in their past lives. This lifestyle has also caused the continuous development of weaving culture. The ground mats, bags, and saddlebags used by nomadic communities due to their living in tents were seen as various ornaments in time as well as to meet the need. Small cattle breeding was also widely done to meet the raw material of weaving. The wool of animals was spun and dyed with natural dyes and used in weavings.

Weavings specific to the region are shaped according to the characteristics of the geography where they are located. Therefore, local weaving is the name given to weavings that have characteristic features in the region where they are made. The compositions, motifs, materials used, colors, etc. used in weavings take shape according to the region where they are located. In addition, differences occur according to the climate, cultural structure, and people's needs. It is possible to come across weavings in almost every region of our country, which has a rich weaving culture. Examples of these local weavings are generally kirkilti weavings used in home decoration, carpets, and rugs, shuttle weavings used in covers, clothing, etc. These weavings, which have their characteristics such as material, technique, color, and composition, are named according to the region where they are woven.

The fact that the art of weaving, one of our important cultural values, has survived from the past to the present in various forms and is still alive is proof that it is an indispensable element in our society. In addition, it is of significant importance that the unearthed weavings made in our regions are brought to the literature through field research.

The definition of bibliometric analysis on TÜBİTAK's website is stated as "The numerical analysis of publications produced by individuals or institutions in a certain field, in a certain period and a certain region and the relationships between these publications."

The aim of the study was to draw attention to the importance of local weaving by determining the bibliometric features of postgraduate theses on local weaving conducted between 1996-2023. For this purpose, some bibliometric features of theses on local weaving were determined and interpreted. In this respect, the study is important. Many studies on local weaving have been found in the literature. However, no publication has been found regarding the bibliometric analysis of postgraduate theses on local weaving. The study is of great importance in terms of being a document on which subjects and regions local weaving theses research conducted in our country are conducted.

In order to collect data in the research, a total of 120 theses, including 96 master's theses, 12 art proficiency theses, and 12 doctoral theses, on local weavings, written between 1996 and 2023, were examined. The bibliometric features of these theses, such as thesis types, distribution of theses by year, distribution of theses by universities, distribution of theses by institutes, distribution of theses by major science/major art branches, keywords used in theses, distribution of theses by provinces, were examined.

The findings of the research were obtained by scanning the theses in the database of the National Thesis Center of the Council of Higher Education. In determining the bibliometric analysis features of the research data, the titles in the theses' identifiers were taken into consideration and tables were created. The postgraduate theses examined in the tables were analyzed in the statistics program and percentage values were calculated and explained in the findings and comments section.

Postgraduate theses on local weavings constitute the scope of the research. A total of 120 theses, including 96 master's theses, 12 art proficiency theses, and 12 doctoral theses on local weavings, written between 1996-2023, constitute the sample of the research. The research is limited to theses that are accessible electronically on the YÖK national thesis center website between the specified years.

According to the findings of the research, it is seen that the majority of theses on local weaving are master's theses, followed by doctoral and artistic competency theses at an equal rate. Accordingly, it can be said that the topic of local weaving is preferred more in master's theses. The years in which the theses included in the scope of the research were published are theses on local weaving conducted between 1966-2023. Among the specified years, it is seen that most of the theses on local weaving were conducted in 2019, with a total of 13 theses, and it is understood that these theses are master's theses. When the starting years of theses on the subject are taken into consideration, it is noticeable that the first doctoral thesis was conducted in 1996, the first art proficiency thesis in 2011, and the first master's thesis in 1997. It is thought that this situation is due to the small number of departments and institutes related to the field in Türkiye. According to the data given in Table 3, it is seen that the total number of theses on local weaving has decreased from 2019 to 2023. It is thought that the reason for this decrease may be that much previous research has been conducted on local weavings. The universities where theses on the subject of regional weaving were written are Gazi University, Atatürk University, and Süleyman Demirel University, respectively. The institutes where theses were written are in the first place with equal rates of social sciences and fine arts institutes. When the main science/main art branches of postgraduate theses on regional weaving are examined, it is seen that most theses were written in the Main Art Branch of Traditional Turkish Handicrafts. The keywords of the theses are "handicrafts", "flat weaving" and "weaving", which are the leading ones in terms of numbers. When the provinces researched by the theses are examined, it is determined that most theses were written in the provinces of "Eskişehir", "Isparta", "Kars" and "Konya".

Advancing technology and changing living conditions have affected weaving arts as well as all handicrafts. That is why local research is important in terms of documenting weaving arts that are disappearing day by day. It is thought that the research is important in terms of setting an example and shedding light on researchers working in this field. The fact that there is no bibliometric study in the literature that examines postgraduate studies on local weaving reflects the originality of the study. At the same time, it is foreseen that the study will contribute to the literature in this respect.

"İyi Yayın Üzerine Kılavuzlar ve Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) Davranış Kuralları" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir. / The following statements are included within the framework of "Guidelines on Good Publication and the Code of Conduct of the Publication Ethics Committee (COPE)":

Etik Kurul Belgesi/Ethics Committee Approval: Makale, Etik Kurul Belgesi gerektirmemektedir. / Article does not require an Ethics Committee Approval.

Çıkar Çatışması Beyanı/Declaration of Conflicting Interests: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / There is no potential conflict of interest for the authors regarding the research, authorship or publication of this article.